

»Božji dih smo«

V **Prešernovem gledališču Kranj** premiera Gibranovega Preroka

Na malem odru stolpa Škrlovec **Prešernovega gledališča Kranj** je vlogo Preroka odigral **Miha Rodman**, Admir pa Maruša Oblak.

FOTO: Nada Žgank

Literarna mojstrovina Prerok libanonskega pisatelja Kahlila Gibrana (1886–1931) spada med dela, ki jih prebirajo ljudje vseh verstev, vseh celin in vseh generacij. V njem avtor skozi parafrazo svetopisemskih zgodb razpreda misli o življenju in ljubezni, o otrocih in zakonu, o veselju in žalosti, o dobrem in zlu, o lepoti in molitvi, o daru in svobodi ... skratka o vseh temeljnih življenjskih vprašanjih, na katera slehernik išče odgovore. »Orfaležani! O čem naj vam govorim, če ne o tem, kar zdaj vznemirja vaše duše?«

Delo je izšlo leta 1923 in je po besedah prevajalca, jezuita p. Lojzeta Bratina (v slovenščini je Prerok prvič izšel sredi sedemdesetih let, izdal ga je Župnijski urad sv. Magdalene Maribor, kasneje je založba Dravljje prevod večkrat ponatisnila; zadnji ponatis knjige je pri založbi Dravljje izšel v tednu pred kranjsko premiero, oktobra 2018), Gibranovo najboljšo delo in »vrhunec njegove temeljne filozofije. Govori o človekovi izkušnji med rojstvom in smrtjo; o tistem temeljnem sokratovskem 'spoznavanju samega sebe', v katero je človek prejel ali slej vržen sredi enega samega, nenehnega postajanja in minevanja.«

Gibran je hkrati pesnik, pisatelj, filozof in mistik, za nekatere, kot je zapisal p. Bratina, pa tudi zapeljivec in heretik. Večino časa je preživel v Ameriki, a nikoli ni pozabil svojih libanonskih korenin. V Preroku o sebi razmišlja na ozadju treh velikih religijskih tokov: judovstva, krščanstva in islama; nanj pa je vplivala tudi modrost arabskih filozofov. Na vprašanje, kdo je Bog, odgovarja: »Poskušajte torej občutiti lepoto, ki je bolj očarljiva od vsake znane lepote; napev, ki je zanosnejši od vseh napevov morja in gozdov ... Bilo bi bolj modro manj govoriti o Bogu, ki ga ne moremo dojeti, in več govoriti o nas ... Vendar bi si želeli, da bi vedeli: Božji dih smo in njegovo prijetno kadilo.«

Kdo bo dejal, je zapisal jezuit p. Bratina, da je Prerok sicer globoko religiozno delo, toda

prežeto z imanentizmom. »Gotovo so na Gibranovo krščansko-maronitsko miselno steblo vcepljene še nekatere druge vzhodno-mistične ideje, kot: vse življenje, je božji jaz v vas, reinkarnacija ... In vendar, v našem času, ki ga tako strahno napada rak banalnega materializma, nam vsem, bivajočim v mestu Orfalese, lahko Prerok spregovori besedo življenja.« Gibran je v svojem panenteizmu globoko religiozen in verjetno prav zato kritičen do izmalicenihih podob verske prakse. V preprosto zgrajenem besedilu poetičnih esejev večkrat izrazi prepričanje, da je človeška duša Božjega izvora in nesmrtna. »Rad bi umrl od hrepenenja in hočem, da mi duša strastno išče Lepoto in Ljubezen.«

V zrelem obdobju svojega življenja, ko je napisal tudi Preroka, je Gibran našel svoj najgloblji smisel v evangeliju in še posebno v Jezusovem govoru na gori. To sta prikazali tudi dramaturginja **Marinka Postrak** in režiserka Barbara Pia Jenič, ki sta mistično poezijo avtentično ter z občutkom za lepo in sveto postavili na mali oder stolpa Škrlovec. »Besedilo je kar klicalo po uprizoritvi,« je povedala režiserka Jeničeva. »Danes v sodobnem slovenskem gledališču prevladujejo politične teme, golota, eksces in šok, to, kar smo v kranjskem **Prešernovem gledališču** naredili s Prerokom, pa je nekaj povsem drugega. Odru smo vrnili to, kar mu je bilo odvzeto.« **Miha Rodman** v vlogi Preroka in **Maruša Oblak** v vlogi Almitre ob Prerokovem glasu (Vladimir Jurc) in zvočni podpori (Peter Penko, Tine Terlep in Igor Meglič) ter video-projekcijah v senzualni interakciji z gledalci (dotik, vonj, sluh ...) pretanjeno, v umirejnem ritmu podajata Gibranovo besedilo. S simbolno govorico (jabolka, grozdje, vino, prst, drevo, zavesa, ladja ...) popeljeta gledalca na »duhovno pot od rojstva do smrti«, oziroma natančneje z gore spremenitve prek evharistije, vrta trpljenja do zarje vstajenja. ■

KSENJA HOČEVAR